

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการจัดการศึกษาสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้มั่นคงแนวการพัฒนาคุณภาพคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2) การพัฒนาระบบการศึกษาให้ผู้เรียนมีความพร้อมในด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนรู้ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นแต่ในห้องเรียนและการเรียนรู้จากครูเท่านั้นระบบการสอนจะต้องให้เด็กมีทักษะในการเรียนรู้ควบคู่กับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างเหมาะสม ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเรียนรู้และหาวิธีการกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้เกิดการเรียนรู้ที่เรียกว่า ดี เก่ง มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 11)

ตามที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่าการศึกษาที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความสมดุลในทุก ๆ ด้านเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าในอนาคตการวางรากฐานการศึกษาให้แก่เยาวชนจึงถือได้ว่าเป็นบันไดขั้นแรกของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการที่จะนำไปสู่ทรัพยากรที่มีคุณค่าในอนาคต อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังเน้นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทั้งในด้านวิชาการและทักษะวิชาชีพ มีเหตุผล คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคมสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สุพล วัณสินธ์. 2538 : 64 – 65)

ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ 1 ใน 8 ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยีมีทักษะในการทำงานทักษะการจัดการสามารถนำเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2

สารสนเทศและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องคุ้มค่าและมีคุณธรรมสร้างและ พัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่สามารถทำงานเป็นหมู่คณะมีนิสัยรักการทำงานเห็นคุณค่าและ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทนอันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 204)

ปัจจุบันการจัดการศึกษา ครูส่วนมากมุ่งแต่สอนหนังสือไม่เอื้อพัฒนาคณาให้มีคุณสมบัติ มองกว้าง คิดไกล ไม่เน้นกระบวนการด้านการคิดไกลไม่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองครูผู้สอนยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง พฤติกรรมการสอนจำเจทำให้นักเรียนเกิด ความทุกข์ สภาพปัจจุบันการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมาย ที่พึงประสงค์ยังไม่มี คุณภาพเป็นที่น่าพอใจ (กรมวิชาการ. 2545 : 2) ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ส่งเสริมการพัฒนา ให้เต็มศักยภาพโดยมีมาตรการดังนี้คือส่งเสริมการจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมทุกกลุ่มเป้าหมายส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 7) กระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ที่ผ่านมาจาก ประสบการณ์การสอนพบว่า กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมที่จำเจผู้เรียนเคยชินต่อการ ทำตามเชื่อฟังนั่งนิ่ง และพฤติกรรมการสอนของครูยังเป็นแบบเดิม ๆ คือ อธิบาย เล่าให้ฟัง บอก ให้จำ นักเรียนมีบทบาทต่อการเรียนการสอนน้อยเพราะนักเรียนถูกกำหนดไว้ด้วยตารางสอนและ ตารางห้องเรียนซึ่งถูกกำหนดไว้ด้วยเวลาและสถานที่ที่จำกัดจึงทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะพัฒนา ตนเองให้รู้จักมองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ มุ่งทำงานเพื่อที่จะทำให้ชีวิตมีคุณภาพ ขาดการเรียนรู้ในด้าน ทักษะนักเรียนไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้เพราะขาดเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (กาญจนา มิ่งวงศ์. 2531 : 3-4)

นอกจากนี้ปัญหาในกลุ่มอำเภออุทัยจากการสัมภาษณ์ (รักชนก คชชา. 2553 : 13) ครู ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียน ไม่ชอบการทำงานที่ต้องใช้ทักษะการปฏิบัติงาน ส่วนหนึ่งยังขาดการร่วมมือกันภายในกลุ่ม การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี ไม่มีกรมอบหมายงานที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งถึงเจตคติต่อกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ส่วน (อัจฉราวดี รักษาพันธ์. 2553 : 12) ครูประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในอำเภออุทัย ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยีในทักษะการปฏิบัติงานนักเรียนยังไม่ยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่าง สมาชิกภายในกลุ่ม การไม่ใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ การไม่ระดมความคิดทำให้ สมาชิกในกลุ่มขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การขาดการแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ จำนวนผู้ทำงานไม่เหมาะสมกับงาน นักเรียนขาดวินัยในการทำงานและทำตามกฎระเบียบ ขาดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา³

วางแผนว่าจะกำหนดกิจกรรมนั้น ๆ จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร ซึ่งสิ่งที่กล่าวมาจะมีผลต่อเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นอกจากนี้ (ลักษณะวรรณ ศรีสุพัชร. 2553 : 12) ได้ให้สัมภาษณ์ว่านักเรียนยังขาดการวางแผนว่าจะต้องทำอะไร อย่งไร เพื่ออะไร เวลาใด โดยใคร จะต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างและนักเรียนยังขาดความรู้ในเรื่องนั้นว่าจะประสานงานกับกิจกรรมใดบ้าง อุปสรรคในการทำงานยังมีไม่เพียงพอสำหรับการทำงาน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ขาดความกระตือรือร้น ที่จะทำให้การทำงานที่ต้องใช้ทักษะการปฏิบัติงานได้ผลงานออกมาอยู่ในระดับที่ดีได้

จากสภาพปัญหาโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ปัญหาเร่งด่วนที่น่าจะต้องปรับปรุงแก้ไข คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้น้อยเกินไปสำหรับเวลาที่จำกัด ขาดการเรียนรู้ในห้องเรียน เนื่องจากห้องเรียนคับแคบ การใช้สื่อและอุปกรณ์ช่วยสอนภายในห้องเรียนมีน้อย ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอนเนื่องจากมีภาระในงานอื่น ๆ ที่โรงเรียนมอบหมาย การสอนของครูเน้นทฤษฎีมากกว่าทักษะปฏิบัติ เนื่องจากมีปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์ และสื่อการสอนค่อนข้างยาก ดังที่ ทิวทัศน์ มณีโชติ (2552 : 49) กล่าวไว้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการส่งเสริมความรับผิดชอบในการงานที่ได้รับมอบหมาย ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเจตคติต่อวิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของผู้เรียนอันเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในการจัดการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา มีการฝึกทักษะการปฏิบัติงาน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 43-44) กล่าวว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูยุคปฏิรูปจะต้องมีความชำนาญเพียงพอ ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้อย่างมีความสุข ให้เด็กมีโอกาสในการเลือกสิ่งที่จะเรียนเอง ได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ยอมรับความแตกต่างของตนเองกับผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ได้รับการยอมรับและเชิดชู ภาคภูมิใจกับความสำเร็จของตนเอง โดยครูต้องคอยให้แรงเสริมและสนับสนุนในบรรยากาศที่ผ่อนคลายเป็นกันเอง การเรียนรู้ด้วยการคิดและปฏิบัติจริง ให้เด็กมีโอกาสแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้อย่างหลากหลายผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสังเกต การคิดพิจารณา การวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การวิเคราะห์สิ่งที่ทำ ปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติจนเกิดผลและได้ข้อสรุปเป็นความรู้ นำไปใช้ในสถานการณ์ในชีวิตจริง การเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่น ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะเลือกสิ่งดี ๆ ของผู้อื่นมาปรับใช้กับตนเอง ให้เหมาะสม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ซึ่งกันและกันเพื่อสรรค์สร้างงานที่มีคุณค่า การเรียนรู้แบบองค์รวม โดยการจัดให้มีการเรียนรู้เชื่อมโยงสัมพันธ์กันทั้งเนื้อหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁴

ทักษะพื้นฐาน วิธีการเรียนรู้ กิจกรรม เรื่องราวของตนเอง ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม เรื่องสากล ทั้งอดีต ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตทำให้รู้ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ชัดเจน มีความหมาย นำไปใช้ในการดำรงชีวิตและแก้ปัญหาสังคมได้ การเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง โดยการทบทวน พิจารณาส่งเสริมการเรียนรู้ แนวทางที่ใช้ในการเรียนรู้ อุปสรรค ปัญหา เงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างเป็นแนวทาง รูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมของตนเองในการเรียนรู้และแก้ปัญหาในการทำงานต่อไป

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมุ่งส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน และใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอนที่จะเป็นสิ่งเร้า ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสนุกกับกิจกรรมการเรียน ซึ่งในปัจจุบัน นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้จากสื่อการสอนที่มีอยู่อย่างมากมาย เช่น ชุดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ พบว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม ที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บำรุง ใหญ่สูงเนิน (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอน ทักษะความคิด การวิเคราะห์วิจารณ์ของครูประถมศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 91.43 : 91.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 : 80 แสดงว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ของครูประถมศึกษาที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ และจุฑาวรรณ คະชา (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ 93.095 : 93.096 คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียน จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าชุดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำมาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้เป็นการออกแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ที่แมคคาร์ที (McCarthy) พัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุลตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน 4 แบบ ได้แก่ แบบที่ 1 ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์และจากการเฝ้าสังเกต แบบที่ 2 ผู้เรียนเรียนจากการสังเกตแล้วนำไปสู่ความคิดรวบยอด แบบที่ 3 ผู้เรียนที่เรียนรู้จากความคิดรวบยอดไปสู่การปฏิบัติ แบบที่ 4 ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นรูปธรรม นำความรู้ที่ได้มาบูรณาการประยุกต์ใช้ต่อไป โดยใช้เทคนิคพัฒนาสมองซีกซ้ายและขวา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในแต่ละช่วงเวลาที่ตนชอบและถนัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา⁵

เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตน ในช่วงเวลาที่ตนเองไม่ค่อยถนัด ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ประสบการณ์จากคนอื่น ๆ ตามขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้และสามารถค้นพบสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ได้จริงและพัฒนาสมองของผู้เรียนทั้งซีกซ้ายซีกขวาอย่างสมดุลและมีความสุขในการเรียนรู้ อีกทั้งส่งเสริมทักษะทางสังคม อันดีงามในตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของแซงสเตอร์ และชูลแมน (Sangster & Shulman, 1998 : 71) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แผนการสอนวัฏจักรการเรียนรู้กับแผนการสอนตามแนวการสอนของกรมวิชาการ ผลการวิจัยซึ่งได้จากการออกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่าระบบการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ได้รับการยอมรับอย่างดีจากนักเรียน

จากการศึกษาของเขาว์ ชาตินันท์ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการและการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสามารถในการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนติการและกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มุ่งพัฒนาในลักษณะองค์รวม เต็มตามศักยภาพ ใ้ห้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนและสร้างความรู้ด้วยตัวเองการที่จะให้เกิดลักษณะดังกล่าวในตัวผู้เรียนได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจริง ๆ และสอดคล้องกับสภาพจริงด้วย

ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการจัดการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ จะทำให้ทักษะการปฏิบัติและเจตคติต่อวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่าจะได้ผลแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องไม่พบผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา และคาดหวังว่าจะสามารถนำมาใช้พัฒนาทักษะ การปฏิบัติงานและเจตคติต่อวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนได้ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ซึ่งผลการวิจัยมีความสำคัญในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติดังนี้

เชิงทฤษฎีผลการวิจัยช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ในสาขาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนและแบบวัฏจักรการเรียนรู้แล้วมีทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจากการจัดการเรียนรู้ทั้งสองแบบดังกล่าว

เชิงปฏิบัติเป็นแนวทางของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนและแบบวัฏจักรการเรียนรู้ สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จะนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนา ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนเพื่อให้เหมาะสมกับวัย อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในกลุ่มอำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 9 โรงเรียน 9 ห้องเรียน 185 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 กลุ่มวชิรปราการ อำเภออุทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 เลือกรมา 2 ห้องเรียน ตามสภาพจริงที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกันและมีสภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ที่ไม่แตกต่างกัน จับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ห้องเรียนแรกคือโรงเรียน วัดโคกมะยม จำนวนนักเรียน 23 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ ห้องเรียนที่ 2 เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 คือโรงเรียนวัดจำปา จำนวนนักเรียน 23 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 จัดการเรียนรู้แบบ วัฏจักรการเรียนรู้

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ มี 2 วิธี

2.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้

2.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ทักษะการปฏิบัติงาน

2.2.2 เจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.3 ตัวแปรควบคุม ได้แก่

2.3.1 ช่วงเวลา

2.3.2 ความรู้ของครูผู้สอน

2.3.3 สติปัญญาของนักเรียน

2.3.4 สภาพสิ่งแวดล้อม

3. ขอบข่ายและเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 งานเกษตร ซึ่งประกอบด้วยเรื่อง

3.1 เครื่องมือเกษตร

3.2 พืชผักสวนครัว

3.3 สัตว์เลี้ยงน่ารัก

ตามการจัดสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งทดลองเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้กับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ โดยตัวแปรตามคือ ทักษะการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้นำคะแนนการวัดความถูกต้องความประณีต การเลือกใช้วัสดุและและอุปกรณ์ในการทำงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

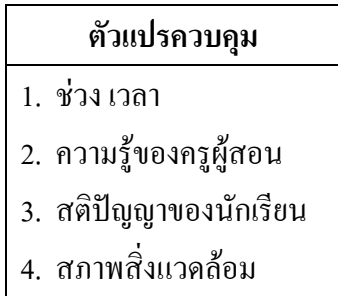
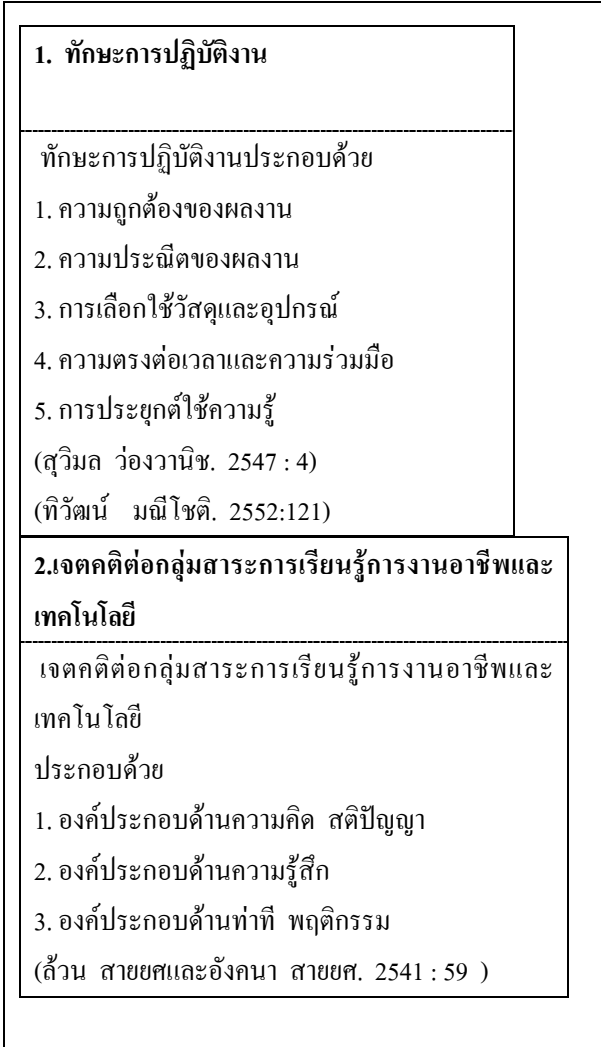
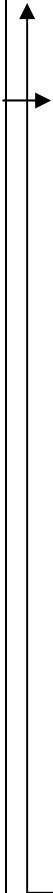
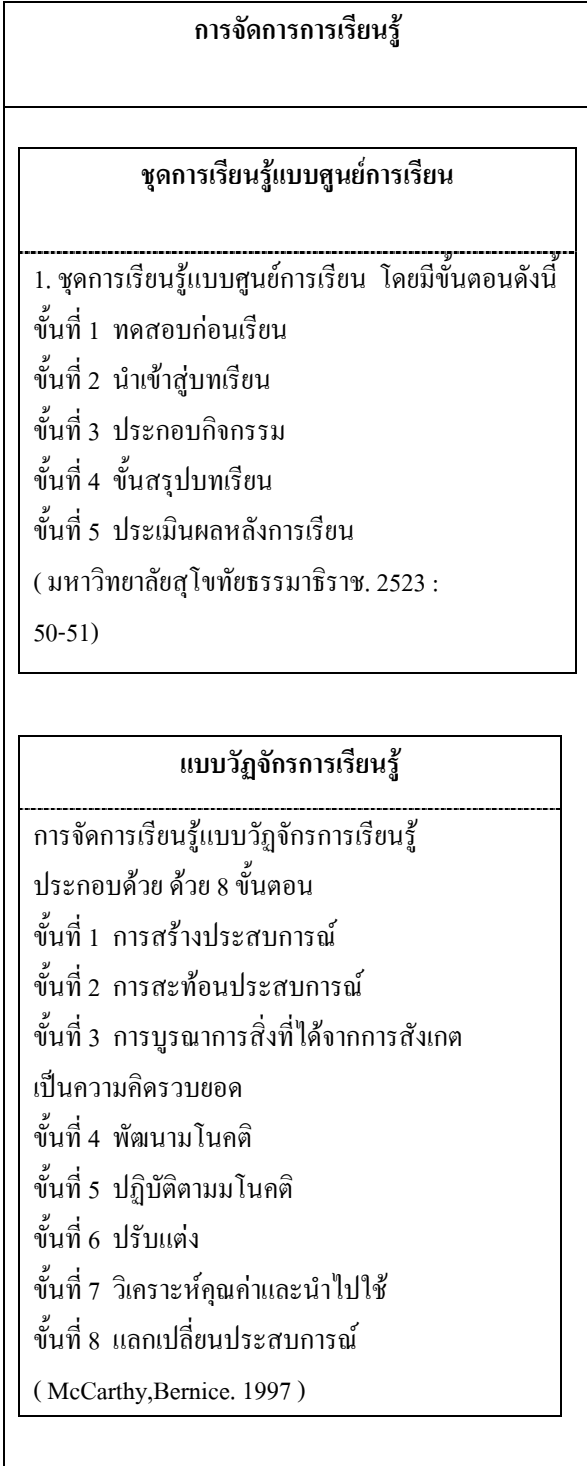
ว่ามีความปลอดภัยและประหยัดพลังงาน ความตรงต่อเวลาและความร่วมมือของสมาชิกกลุ่ม การประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนเมื่อนำมาสู่การปฏิบัติงานว่าสามารถที่จะส่งผลมาสู่ผลงานที่เห็น โดยนิกการวัดของสุวิมล ว่องวานิช (2547 : 4) และทีวัฒน์ มณีโชติ (2552 : 121) ประยุกต์ใช้ร่วมกัน สำหรับตัวแปรตามอีกตัวคือเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2541 : 59) มาวัดเป็นคะแนนวัดที่ 5 ระดับการวัดดังภาคผนวก ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านความคิด สติปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านท่าที พฤติกรรม ของนักเรียน สำหรับตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ คือ การจัดการการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้นำ 2 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อนำมาเปรียบเทียบคือ วิธีแรกชุด การเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการศึกษาเป็นกลุ่มด้วยตนเองซึ่งเป็นของ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2523 : 50-51) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 สอบก่อนเรียน ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 3 ประกอบกิจกรรม ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นที่ 5 ประเมินผล หลังการเรียน วิธีที่สอง แบบวัฏจักรการเรียนรู้ที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของ 2 มิติของการรับรู้และกระบวนการจัดทำข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองซีกซ้ายและขวาตามแนวคิดของแมคคาร์ธี นอกจากนี้ยังมีตัวแปรควบคุมเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนในการวิจัยคือช่วงเวลา ความรู้ของครูผู้สอน สติปัญญาของนักเรียน สภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

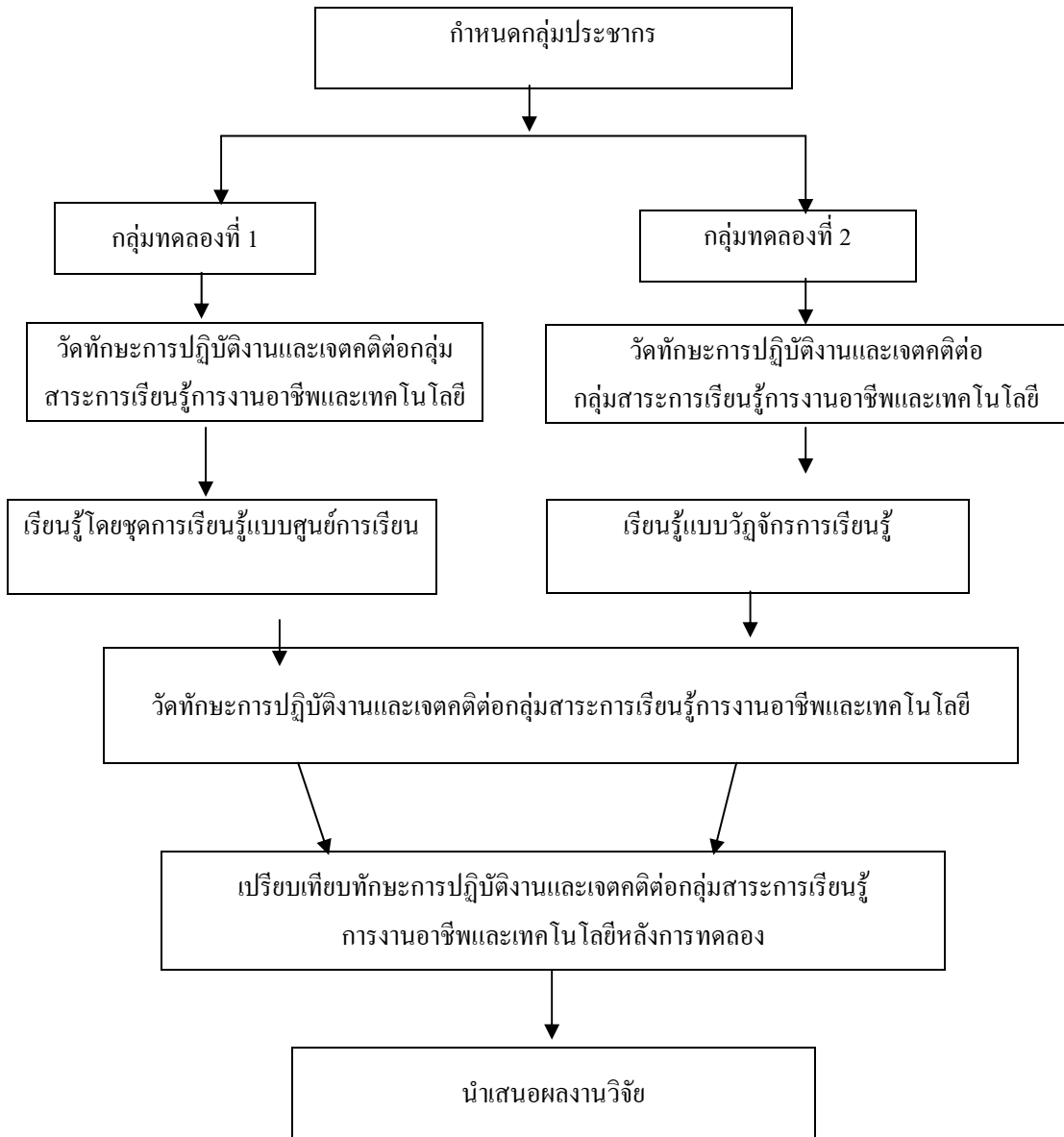

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้สามารถแสดงขั้นตอนเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงาน และเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักร การเรียนรู้ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีที่ได้รับ การจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียน กับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

11

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความถูกต้องของผลงาน ความประณีตของผลงาน การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ ความตรงต่อเวลาและความร่วมมือ การประยุกต์ใช้ความรู้ต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งวัดค่าได้โดยเป็นแบบสอบวัดทักษะการปฏิบัติงานประเภทมาตราวัดประมาณค่า 3 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความถูกต้องของผลงาน หมายถึง ความสอดคล้องกันระหว่างผลงานที่ออกมา กับจุดประสงค์

ความประณีตของผลงาน หมายถึง มีความสะอาดเรียบร้อย มีระเบียบ
การเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ หมายถึง การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับงาน และสิ้นเปลืองทรัพยากรน้อย

ความตรงต่อเวลาและความร่วมมือ หมายถึง การทำงานเสร็จทันเวลา และใช้เวลาน้อย มีการร่วมกันภายในกลุ่ม

การประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง การนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นได้อย่างเหมาะสม

2. เจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความคิดเห็นความรู้สึกละทำที่พฤติกรรมที่มีต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งสามารถวัดค่าได้โดยแบบสอบวัดประเภทมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เป็นชุดการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ และเรียนรู้ภายในกลุ่มด้วยตนเอง ประกอบด้วยบัตรคำสั่ง เนื้อหา สื่อประสม การประเมิน และอาจจะมีเฉลยแบบประเมินผล เรื่องงานเกษตร ที่ผู้สอนสร้างขึ้นและจัดทำโดยใช้ระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเพื่อวัดทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 3 ประกอบกิจกรรม

ขั้นที่ 4 ขึ้นสรุปบทเรียน

ขั้นที่ 5 ประเมินผลหลังการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

12

4. การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของ 2 มิติ คือการรับรู้และกระบวนการจัดทำข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งมี 8 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์
- ขั้นที่ 2 การสะท้อนประสบการณ์
- ขั้นที่ 3 การบูรณาการสิ่งที่ได้จากการสังเกตเป็นความคิดรวบยอด
- ขั้นที่ 4 พัฒนามโนคติ
- ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามมโนคติ
- ขั้นที่ 6 ปรับแต่ง
- ขั้นที่ 7 วิเคราะห์คุณค่าและนำไปใช้
- ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนประสบการณ์

สมมติฐานในการวิจัย

1. ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แตกต่างกัน
2. เจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของอำเภออุทัย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนกับแบบวัฏจักรการเรียนรู้
2. นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติต่อการทำงานอาชีพและ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
3. เป็นแนวทางเลือกการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูและนักการศึกษา สำหรับพิจารณาทักษะการปฏิบัติงานและเจตคติ เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาในกลุ่มสาระอื่น ๆ